

KESKKONNAMINISTEERIUM

Probleemtoodete tootjate audiitorkontroll

Piret Otsason

Keskkonnakorralduse osakonna nõunik

22.09.2022

Probleemtoode

Toode, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada tervise- või keskkonnoahtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

- ☐ Elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad
- ☐ Mootorsõidukid ja nende osad
- ☐ Patareid ja akud
- ☐ Rehvid
- ☐ Põllumajandusplast
- ☐ Kalapüügivahendid alates 31.12.2024
- ☐ Filtriga tubakatooted ja koos tubakatoodetega kasutamiseks turustatavad filtrid 5. 01.2023

Tootja ja turule laskmine

- ❑ Tootja jäätmeseaduse tähenduses on isik, kes oma majandus- või kutsetegevuse raames kavandab, projekteerib, valmistab, töötleb, müüb või veab sisse tooteid.
- ❑ Turule laskmine on majandus- või kutsetegevuse käigus toote esmakordne Eesti turul kättesaadavaks tegemine (JäätS § 23 lg 1⁸)
- ❑ Turul kättesaadavaks tegemine on kaubandustegevuse käigus toote tasu eest või tasuta tarnimine Eesti turule toote turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks (JäätS § 23 lg 1⁹)
- ❑ Tootja, kelle asukoht ei ole Eestis, kuid kes sõltumata müügiviisist laseb majandus- või kutsetegevuse korras Eestis turule probleemtooteid, peab probleemtoote turule laskmiseks määrama Eestis asukohta omava füüsilisest või juriidilise isikust volitatud esindaja, kes täidab tema eest probleemtoote tootjale käesoleva seadusega kehtestatud kohustused.

Laiendatud tootjavastutus

Laiendatud tootjavastutuse põhimõtte kohaselt vastutab tootja turule suunatud probleemtoodete jäätmekäitluskohustuste täitmise eest.

Kohustus:

- ☐ rahastada ja korraldada probleemtoodetest tekkinud jäätmete liigiti kogumist
- ☐ rahastada ja korraldada probleemtoodetest tekkinud jäätmete töötlemist
- ☐ omada registreeringut Probleemtooteregistris
- ☐ pidada arvestust ning esitada aruanne
- ☐ teavitada tarbijat probleemtoote olelusringi lõpuga seotud aspektide kohta

Laiendatud tootjavastutus

Laiendatud tootjavastutuse süsteemid tagavad:

- ☐ kasutuselt kõrvaldatud probleemtoodete efektiivsema kogumise
- ☐ nõuetekohase töötamise kooskõlas jäätmeid käsitlevate ELi õigusaktide ja rahvusvaheliste lepingutega.

Lisaks:

- ☐ soodustavad probleemtoodete korduskasutamist ja korduskasutamiseks ettevalmistamist ning ringlussevõttu.
- ☐ toetab vastupidavate, korduvkasutatavate ja ringlusse võetavate toodete turule laskmist.

Laiendatud tootjavastutus

Kohustuste täitmine:

Tootja võib valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt, annab need kirjaliku lepinguga üle tootjate ühendusele või ühineb tootjate ühendusega.

Alates 05.05.2022 on kohustus sõlmida leping tootjate ühendusega:

- ☐ rehvide tootjatel
- ☐ kantavate patareidest ja akude tootjatel
- ☐ kodumajapidamistes kasutatavate elektri- ja elektroonikaseadmete tootjatel

Tootjad tagavad tootjavastutusorganisatsiooni kaudu probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumise olenemata nende liigist, tootemargist või päritolust.

Kogumispunktide võrgustik lõppkasutaja jaoks: tootjad, turustad, jäätmekäitluskohad, jäätmejaamad, ametiasutused, vabatahtlikud kogumispunktid*

Õigusaktid

- ☐ Jäätmete raamdirektiiv - Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ
- ☐ Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete direktiiv 2012/19/EL
- ☐ Patarei ja aku direktiiv 2006/66/EÜ
- ☐ Romusõidukite direktiiv 2000/53/EÜ
- ☐ Teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise direktiiv 2019/904

- ☐ Jäätmeseadus
- ☐ Määrused - probleemtoodete kogumise, taaskasutamise, kõrvaldamise nõuded (JäätS § 26 lg 3 ja lg 8)
- ☐ Probleemtooteregistri põhimäärus JäätS § 26¹ lg 2

Andmed ja sihtarvud

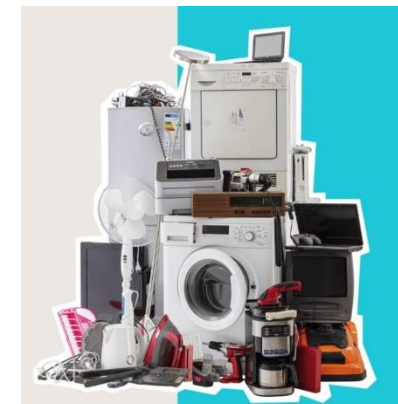
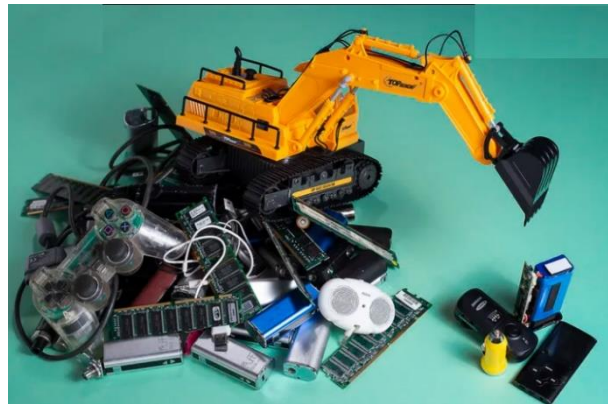
- ☐ Riik on kohustatud koguma teavet igal aastal turule lastud, igal viisil kogutud, korduskasutuseks ette valmistatud, ringlussevõetud ja taaskasutatud probleemtoodete koguste ja kategooriate kohta
- ☐ Riik esitab komisjonile aruande turule suunatud koguste ning täidetud sihtarvude kohta
- ☐ Direktiivid sätestavad kogumise ja taaskasutamise sihtarvud (elektri- ja elektroonikaseadmed, patareid ja akud, mootorsõidukid)
- ☐ Sihtarvud toetavad probleemtoodetest tekkinud jäätmete liigiti kogumist, nõuetekohast töötlemist ning ringlussevõttu, sh tagada väärtuslike materjalide taaskasutamist ehk teisese tooraine turu tagamist.

Laiendatud tootjavastutus

Kodumajapidamistes kasutatavad elektri- ja elektroonikaseadmed

- elektri- ja elektroonikaseade – seade, mis vajab töötamiseks elektrivoolu või elektromagnetvälja, ning seade selle voolu ja välja tekitamiseks, suunamiseks ning mõõtmiseks ja on mõeldud kasutamiseks pingel mitte üle 1000 V vahelduvvoolu ning mitte üle 1500 V alalisvoolu korral

Kodumajapidamistes kasutatavad elektri- ja elektroonikaseadmed

[Elektri- ja elektroonikaseadmete kategooriad](#) on Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009. a määruses nr 65 „Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad”.

[Komisjoni teatis - Sinine raamat ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta 2016SISUKORD \(europa.eu\)](#)

Patareid ja aku

- ☐ kantav patarei või aku on patarei, nööpelement, patareikogum või aku, mis on suletud, mida saab kanda ning mis ei ole tööstuslik patarei või aku ega mootorsõiduki patarei või aku;
- ☐ mootorsõiduki patarei või aku on patarei või aku, mida kasutatakse liiklusseaduse § 2 punktis 36 kirjeldatud maastikusõiduki või punktis 40 kirjeldatud mootorsõiduki käivitus-, valgustus- või süüteseadmes;
- ☐ tööstuslik patarei või aku on patarei või aku, mis on kavandatud üksnes tööstuslikuks või erialaseks kasutamiseks või mida kasutatakse mis tahes tüüpi elektrisõidukis;

Audiitorkontroll

- ❑ Jäätmeseadus § 119⁶ alusel saab Keskkonnaamet nõuda tootjalt või tootjate ühenduselt audiitorkontrolli
- ❑ Võetakse üle jäätmete raamdirektiivi artikli 8a lõike 3 punkt d, mis kohustab liikmesriike võtma meetmeid, et tootja ja tootjate ühendus kehtestavad enesekontrollisüsteemi, mille toetamiseks auditeeritakse vajaduse korral finantsjuhtimist ning kogutud ja esitatud andmete kvaliteeti.
- ❑ Pakendiette võtjale on sätestatud kohustus teostada pakendiaruande audiitorkontroll, kuid probleemtoodete tootjatelt nõuab vajadusel kontrolli Keskkonnaamet.

Audiitorkontroll

Audiitorkontroll:

- ☐ Parandab süsteemide juhtimist
- ☐ Toetab ja tõstab enesekontrollisüsteemi
- ☐ Teeb süsteemi läbipaistvamaks
- ☐ Tagab andmete õigsuse

Audiitorkontroll

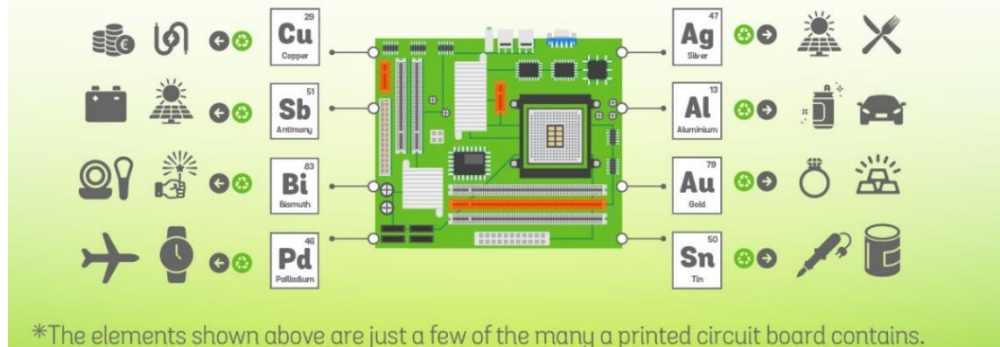
Audiitorkontroll annab hinnangu:

- ☐ Finantsjuhtimise kohta
- ☐ Turule lastud ja probleemtoodetest tekkivate jäätmete käitlemise rahastamise rahaliste vahendite kohta (§ 25¹ lg 1)
- ☐ Tootjale jäätmekäitluse teenustasu arvutamise nõuete täitmise kohta - § 23 lõike 4¹
- ☐ Probleemtooteregistrisse esitatud andmete õigsuse kohta
- ☐ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1013/2006 kohaselt jäätmesaadetiste kohta kogutud andmete õigsuse kohta.

Elektroonikaromud

- ❑ 2019 - 53,6 miljonit tonni (5500 Eiffeli torni)
- ❑ 2019 - 11 030 tonni e-jäätmeid
- ❑ 2030 - 75 miljoni tonni (9kg per inimene)
- ❑ 2019. a. tekkinud e-jäätmetes sisalduva tooraine väärtus oli umbes 51 miljardit eurot

#DYK your motherboard is a mother lode?

#DYK your smartphone is a gold mine?

KESKKONNAMINISTERIUM

Tänan!

